

GRONINGEN IN SURINAME

'Gewoon een beetje krabben, voorzichtig, niet te diep'

Bij Groningen denk je in de eerste plaats aan onze stad. Maar Groningen is ook een dorpje in de Surinaamse jungle. Stadshistoricus Beno Hofman ging – voor een tv-documentaire – naar Suriname, op zoek naar de relatie tussen de twee Groningers. Journaliste Karin Sitalsing reisde mee en deed verrassende ontdekkingen over haar eigen familiegeschiedenis. Ze schrijft er een serie over in *Dagblad van het Noorden*. Vandaag aflevering 2.

Door Karin Sitalsing

Opwinding alom in Groningen, Suriname. Het dorp is nou niet bepaald een metro-pool. Behalve de dagelijkse toeristen die uitstappen, zichzelf fotograferen bij het plaatsnaambord en weer wegrijden, gebeurt er hier weinig. Het is daarom niet zo gek dat het knaloranje graafmachientje de aandacht trekt.

Een verlaten schuur doet dienst als schaduwrijke tribune, waar zich binnen no-time zo'n twintig mannen hebben verzameld. De agent die de wacht heeft bij het politiebureau, gaat er eens goed voor zitten. Ook binnen de gevangenis is duidelijk geworden dat er iets staat te gebeuren. De gevangenen steken hun handen tussen de tralies door en joelen luid.

Het strijdtoneel: het grassige terrein achter het politiebureau. Onze missie: het vinden van restanten van fort Groningen. Die zouden hier ergens in de grond moeten zitten. Tussen een autowrak waar planten uit groeien, de gevangenis en een enorme berg plastic flessen.

De Nederlandse architect Philip Dikland lokaliseerde de plek, samen met de Groninger stadshistoricus Beno Hofman. Dikland, die al dertig jaar in Suriname woont, wilde altijd al eens op zoek naar het fort, maar had daar nooit echt een aanleiding toe. Tot hij Hofman ontmoette, die vertelde bezig te zijn met een documentaire. Er

werden handen geschud, toestemming gevraagd, een graafmachine geregeld en schetsen van het oude fort over luchtfoto's van het huidige Groningen gelegd. Of het daar echt heeft gestaan, weet niemand zeker. Noch hoe het eruitzag. En al helemaal niet of er nog iets van terug te vinden is. Maar er is maar één manier om daar achter te komen.

Aannemer Marvin deelt vandaag de bevelen uit aan zijn medewerkers, een man of zes. Sommigen met helm, anderen zonder – de arbo komt hier niet. Achter het stuur zit een oude hindoestaanse man met een spierwitte baard. Druk overleg in het Sranantongo. 'Laat die man hierheen komen', klinkt het. En: 'Gewoon een beetje krabben, voorzichtig, niet te diep'.

Aroenkoemar Ramdhani, de districtscommissaris van Saramacca – het district waarvan Groningen de hoofdplaats is – hoefde er niet eens over na te denken. Natuurlijk kregen we zijn toestemming om te graven naar het fort. Sterker nog: hij juichte het toe. Want de DC (vergelijkbaar met burgemeester) zit krap een week op deze post. En wat een perfecte manier om iets over de geschiedenis van zijn gebied te leren.

De buit na een half uur graven: twee stenen en een lege fles. Tijd om het terrein een stukje te verleggen. De oude hindoestaan stuit op iets hards. Marvins mannen nemen het

▲ Niet zo gek dat het knaloranje graafmachientje de aandacht trekt in het normaal zo rustige dorpje Groningen in de tropen. Op de voorgrond Hollandse Groningers op de restanten van het bastion: rechts stadshistoricus Beno Hofman en naast hem cameraman Jeen de Vos. Foto: Karin Sitalsing

over met de schop. De steen is broos, je hakt er zo doorheen. Helaas, loos alarm. Opnieuw de kaart erbij. Met een weids armgebaar geeft aannemer Marvin de nieuwe lijn aan.

De mannen bij de oude schuur worden steeds nieuwsgieriger. Ook de agent vindt het mateloos interessant. Niet geheel zonder eigenbelang, zo blijkt. "Moeten jullie ook onder het politiebureau graven?", vraagt hij, op die typisch Surinaamse lijkige toon. "Nee? Hè jammer. Anders kregen we misschien een nieuw gebouw."

Weer een half uur later. Opnieuw een spoor. Een centimeter of dertig de grond in. Zou het dan toch..? Twee mannen met scheppen nemen het werk over van de machine. In de meedogenloze hitte ploegen ze driftig door. De luchtfoto komt

erbij. De schets van het fort. Verrek ja, dat moet hier zijn. Nog even door dan maar. Na nauwelijks een kwartier ligt er een perfecte punt bloot. Een bastion, één van de vier. Hofman straalt.

Nu dit bastion bloot ligt, is het eenvoudig te reconstrueren hoe het fort heeft gelopen. Ook het stuk muur onder de woning van de districtscommissaris blijkt een stuk fort te zijn. Het hele fundament opgraven is geen optie, omdat er nu wegen lopen en gebouwen staan. Maar dat dit behouden moet worden, daar is iedereen het over eens.

En wij drinken vanavond een parboetje (Surinaams bier) op deze ontdekking. *We did it.* Bourtange in de tropen.

@ karin@karin.sitalsing.nl

Dit is de tweede aflevering in een vierdelige serie over het dorp Groningen in Suriname. De artikelen zijn gekoppeld aan een documentaire van stadshistoricus Beno Hofman, die op drie zondagen wordt uitgezonden op TV Noord. Morgen is het eerste deel te zien.